

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ ДОШКІЛЬНОЇ
ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

**ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНИХ ЗАНЯТЬ В
УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ**

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконала: студентка 2 курсу 261М групи

Спеціальності 013 Початкова освіта

Освітньо-професійної (наукової)

програми Початкова освіта

Слісаренко Валентина Олександрівна

Керівник д.пед.н., професор Андрієвський Б.М.

Рецензент вчитель початкових класів

Херсонської гімназії № 6, Петренко Н.О.

Івано-Франківськ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНИХ ЗАНЯТЬ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	7
1.1. Особливості організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання у науково-педагогічній літературі	7
1.2. Сучасні вимоги щодо ефективної та якісної організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання...	12
РОЗДІЛ II. ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНИХ ЗАНЯТЬ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	17
2.1. Аналіз сучасного стану організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання.....	17
2.2. Психолого - педагогічні умови організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання.....	24
РОЗДІЛ III ЕКСПЕРЕМЕНТАЛЬНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНИХ ЗАНЯТЬ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	30
3.1. Експериментальна перевірка психолого-педагогічних умов організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання.....	30
3.2. Методичні рекомендації для організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання.....	33
ВИСНОВКИ.....	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	42
ДОДАТКИ.....	48
ДОДАТОК А.....	48
ДОДАТОК Б.....	51

ВСТУП

Умови дистанційного навчання, які виникли внаслідок різних суспільних та технологічних факторів, вимагають нових підходів до організації навчального процесу. Один із ключових аспектів цих змін - це впровадження практико-орієнтованих занять. Забезпечення якісного навчання та розвитку студентів у цих умовах стає головним завданням, яке потребує креативності, адаптивності та інноваційності.

Практико-орієнтовані заняття в контексті дистанційного навчання відкривають широкі можливості для студентів отримати не лише теоретичні знання, але й реальний досвід та практичні навички. Організація таких занять вимагає ретельного планування, використання сучасних навчальних технологій та інтерактивних методів, щоб забезпечити залученість студентів та практичну цінність навчального процесу.

У цьому контексті, дослідження, які спрямовані на розробку та вдосконалення методів організації практико-орієнтованих занять у дистанційному навчанні, стають актуальними. Активним вивченням зазначеного питання організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання займаються наступні науковці: Б. Андрієвський, О. Анісімова, О. Андреев, Л. Петухова, Л. Пермінова, В. Солдаткін, О. Співаковський та ін [23;25]. Ця тема відкриває шлях для вивчення та обговорення питання створення ефективного навчального простору, де студенти зможуть розвивати свої професійні навички та готуватися до викликів сучасного ринку праці, навіть під час дистанційного навчання.

Завдяки використанню сучасних технологій, таких як віртуальні лабораторії, симуляції та відеоконференції, можна створити ефективну навчальну середу для практико-орієнтованих занять. Результатом буде підвищення якості освіти та готовності студентів до викликів сучасного світу.

У цій роботі були розглянуті ключові аспекти організації таких занять та надані рекомендації щодо їхнього ефективного впровадження. Дистанційне навчання може бути вдалим, якщо воно підтримується інноваційними підходами та ресурсами для розвитку студентів і спрямовується на підготовку їх до успішної фахової діяльності.

Враховуючи геополітичну ситуацію в Україні та військовий стан, **актуальність** організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання набуває особливого значення. Військовий конфлікт і соціальна нестабільність створюють складності для здійснення традиційного навчання та можуть вимагати переосмислення освітніх процесів. Дистанційне навчання стає важливим інструментом для забезпечення безпеки студентів та навчальних закладів у регіонах де ведуться бойові дії, або триває окупація. Практико-орієнтовані заняття у дистанційному навчанні можуть стати засобом забезпечення студентів необхідними практичними навичками, що будуть корисними під час фахової діяльності.

Отже, актуальність організації практико-орієнтованих занять у дистанційному навчанні полягає в забезпеченні якісної освіти та формуванні готовності студентів до подолання складних викликів.

Мета дослідження – визначити умови та перспективи організації практико-орієнтованих занять в контексті дистанційного навчання та обґрунтувати шляхи популяризації.

Гіпотеза дослідження полягає в тому, що організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання в майбутніх фахівців сфери освіти сприяє оптимізації процесу підготовки здобувачів освіти.

Завдання дослідження:

1. На підставі детального аналізу науково-педагогічної літератури розкрити особливості організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання;

2. Охарактеризувати сучасний стан організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання;

3. Провести аналіз та дослідження психолого-педагогічних умов організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання ;

4. Розробити методичні рекомендації для організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання.

Об'єктом дослідження є організація дистанційного навчання.

Предметом дослідження – процес організації й проведення практико-орієнтованих занять в режимі дистанційного навчання у майбутніх фахівців сфери освіти.

Теоретичико-методологічною основою дослідження стали: дослідження особливостей проведення занять у дистанційному форматі (Б. Андрієвського, О. Андрєєва, Л.Пермінової); дослідження сучасного стану та практико-орієнтованих вимог організації практико-орієнтованих занять у дистанційному режимі для майбутніх фахівців сфери освіти (А. Анісімової, Н.Воропай, Л.Петухової, О.Співаковського).

Дослідження було реалізовано на базі Херсонського державного університету, в ньому було задіяно студентів педагогічних спеціальностей.

Методи дослідження. Для проведення магістерського дослідження з організації практико-орієнтованих занять у дистанційному режимі, використовуються аналіз психологічних, педагогічних та методичних наукових джерел. Цей аналіз допомагає визначити мету, об'єкт, предмет та завдання дослідження. Для збору

емпіричних даних використовуються різні методи, включаючи тестування та проєктивні методики. Ці методи дозволяють зібрати інформацію про психологічні та педагогічні особливості здобувачів, які навчаються в режимі дистанційного навчання.

Теоретичне значення роботи. Розширення теоретичних та практико-орієнтованих знань у галузі організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання. Поглиблення розуміння ролі технологій у навчанні.

Практичне значення роботи. Результати дослідження дозволять розробити конкретні методичні рекомендації для викладачів та освітніх установ щодо організації та проведення практико-орієнтованих занять у режимі дистанційного навчання. Розроблені методичні рекомендації сприяють підвищенню якості навчання студентів, допомагаючи їм отримувати більше практико-орієнтованих навичок та знань, які будуть корисні в майбутній професійній діяльності. Робота допоможе впровадити інформаційні технології в навчання та сприяти їх використанню для підвищення ефективності освітнього процесу.

Апробація. Головні результати магістерського дослідження були поставлені на обговорення та схвалені на засіданні кафедри. Зміст дослідження відображений у публікації «Особливості організації освітнього процесу у закладах вищої освіти». («Магістерські студії. Альманах». Херсон. ХДУ, 2023 рік).

РОЗДІЛ І ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНИХ ЗАНЯТЬ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

1.1. Особливості організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання у науково-педагогічній літературі

Актуальність використання дистанційної освіти, на сьогоднішній день, не може бути непоміченою. Пандемія COVID-19 викликала значні обмеження для традиційного навчання та підкреслила важливість альтернативних форм освіти, що було в черговий раз доведено після повномасштабного вторгнення Росії на території України. Бондаренко Д.М. зауважував, що дистанційна освіта стала надзвичайно актуальною для забезпечення безпеки студентів і викладачів [3]. Вона дозволила навчальним закладам продовжувати освітній процес навіть у складних умовах. Дистанційна освіта також відкриває можливості для доступу до освіти для різних соціальних груп, незалежно від їхнього місця проживання та фізичних можливостей. Вона сприяє гнучкості навчання та розвиває навички самостійності та використання інформаційних технологій, що надзвичайно важливо в сучасному цифровому світі.

Дистанційна освіта є популярною формою навчання, яка передбачає використання інформаційних технологій та Інтернету для надання освітніх послуг. Ця форма навчання надає студентам можливість отримувати освіту та розвивати навички, не виходячи зі свого дому. Вона включає в себе великий спектр задач, починаючи від викладання освітніх компонент за фахом і закінчуючи проведенням практики здобувачів на підприємствах.

У науковому дослідженні Іванченко К. зазначається, що «дистанційна освіта - це форма навчання, яка реалізується через використання інформаційних технологій і мережі Інтернет» [14, с.86]. У цій формі освіти студенти отримують знання, спілкуючись з

викладачами та один з одним за допомогою електронних платформ, веб-сайтів, відеоконференцій, відеолекцій та інших інструментів зв'язку. Вона включає в себе кілька важливих аспектів:

1. Навчання на робочому місці: дистанційна освіта дозволяє студентам навчатися та отримувати нові навички, не припиняючи роботу. Це особливо важливо для тих, хто хоче підвищити свою кваліфікацію або змінити кар'єру без перерви в роботі.

2. Можливість використання різних ресурсів: студенти можуть використовувати різні джерела інформації для навчання, включаючи відеоуроки, підручники, журнали та академічні статті. Це розширює можливості отримання знань.

3. Соціальна спільнота: багато програм дистанційної освіти надають можливість студентам взаємодіяти один з одним та з викладачами через форуми, чати та інші засоби комунікації. Це створює важливу соціальну спільноту, де студенти можуть обмінюватися досвідом та підтримувати один одного.

4. Зворотний зв'язок та оцінка: дистанційна освіта надає можливість студентам отримувати зворотний зв'язок від викладачів і отримувати оцінки за виконані завдання. Це важливо для оцінки успішності та покращення якості навчання [22, с. 182].

Основною метою дистанційної освіти є забезпечення доступності до навчання для різних груп населення, незалежно від їхнього місця проживання та інших обмежень.

На думку Рибнікова С. Р.: «студенти, які вчаться за дистанційною освітою, мають можливість вибирати гнучкий графік навчання, який відповідає їхнім потребам та розкладу. Однією з ключових особливостей дистанційної освіти є використання інформаційних технологій, таких як відеоконференції, навчальні платформи та спеціалізовані програми» [29].

Студенти можуть отримувати доступ до навчальних матеріалів, лекцій та завдань через Інтернет. Дистанційна освіта дозволяє студентам навчатися на власний розсуд та використовувати різні джерела інформації для навчання. Важливою частиною дистанційної освіти є можливість взаємодії між студентами та викладачами через форуми, чати та відеоконференції. Засоби комунікації в дистанційній освіті допомагають створити важливу соціальну спільноту, де студенти можуть обмінюватися досвідом та підтримувати один одного.

«Дистанційна освіта надає можливість студентам отримувати зворотний зв'язок та оцінку за виконані завдання, що сприяє контролю над якістю навчання»: зауважував Спірін О.М. Технічна інфраструктура грає важливу роль в дистанційній освіті, оскільки вона забезпечує стабільний доступ до Інтернету та навчальних платформ.

Індивідуалізовані підходи до студентів враховують їхні індивідуальні потреби та можливості. Дистанційна освіта дозволяє студентам навчатися на робочому місці, що дозволяє підвищити кваліфікацію та розвивати навички без перерви в роботі. Ця форма навчання може бути асинхронною, коли студенти навчаються власним темпом, або синхронною, коли навчання відбувається в реальному часі через відеоконференції [9; 18]. Доступність різних ресурсів, таких як відеоуроки, підручники, журнали та академічні статті, розширює можливості отримання знань.

Дистанційна освіта стала важливою альтернативою традиційному навчанню та сприяє доступності освіти для різних категорій студентів [13]. Ця форма навчання допомагає створити важливий механізм для саморозвитку та підвищення кваліфікації в умовах сучасного світу.

Грицай Н.Б. у своїх наукових доробках звертала увагу на те, що «загалом, дистанційна освіта є динамічно розвиваючимся напрямком в сучасній освіті, яка відкриває багато можливостей для навчання та

саморозвитку. Вона стала важливою альтернативою традиційному навчанню та підтримує доступ до освіти для різних категорій студентів, тому доречно її використовувати під час організації практико-орієнтованих занять» [8, с. 346].

Організація практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання є актуальною темою в науково-педагогічній літературі, цьому питанню присвячують наукові роботи, у галузі педагогіки, багато вчених, щоб розкрити принципи та методи цього процесу. Після аналізу теоретичної та методологічної літератури ми можемо виділити наступних науковців, що здійснили вагомий внесок у цю галузь: Б.Андрієвський, О. Анісімова, О. Андреев, І. Дичківська, Ф. Кондратенко, О. Котикова, Р. Делінг, М.Мур, А.Михайленко, Л.Петухова, Л. Пермінова, В. Солдаткін, О. Співаковський.

Важливо зауважити, що згідно з Житнік Н.В.: «практико-орієнтований підхід – це метод викладання та навчання, що дозволяє здобувачам поєднувати навчання у ЗВО з практичною роботою» [12, с. 31].

Особливості цього підходу можна розглядати з різних ракурсів. По-перше, важливо визначити, які практичні навички та завдання можливо навчати віддалено. Л. Петухова та О. Співаковський у своїх наукових роботах розглядають, які види занять можуть бути відтворені в онлайн-середовищі, наприклад, за допомогою симуляцій та віртуальних лабораторій. По-друге, розробка якісних навчальних матеріалів та ресурсів для практико-орієнтованих занять грає важливу роль. Дистанційні курси повинні бути насиченими практичними завданнями, які стимулюють студентів до активної участі. По-третє, інтерактивність та співпраця важливі для практико-орієнтованих занять. Навчання в онлайн-середовищі може бути більш успішним, якщо студенти

працюють разом над практичними завданнями, обговорюють їх та вирішують спільні завдання [23].

Б. Андрієвський активно досліджує і розвиває методики та підходи до організації практико-орієнтованих занять в дистанційному навчанні з метою покращення якості освіти та підготовки студентів до викликів сучасного світу. Практико-орієнтовані заняття дозволяють створити певні умови для взаємопроникнення освітньої та фахової діяльності як способу досягнення професійної компетентності. Зміст його полягає у реалізації освітнього процесу в контексті майбутньої фахової діяльності за допомогою відтворення у формах та методах освітньої діяльності здобувачів актуальних психолого-педагогічних ситуацій, вирішення реальних професійних завдань [25].

Організація практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання також вимагає вивчення технічних аспектів. Інфраструктура, яка забезпечує стабільний доступ до інтернету та необхідних платформ для навчання, має велике значення. Дослідження питань технічного забезпечення дистанційного навчання, включаючи адаптацію для мобільних пристроїв, може вплинути на ефективність навчання [31; 36]. Додатково, важливо враховувати індивідуальні особливості студентів під час організації практико-орієнтованих занять в дистанційному режимі. Різні студенти можуть мати різні рівні підготовки та структурують навчання по-різному. Тому важливо розробляти гнучкі підходи та надавати індивідуалізовану підтримку для студентів.

Л. Пермінова наголошує на необхідності використання проєктивних методик для аналізу потреб та очікувань студентів щодо організації практико-орієнтованих занять в дистанційному навчанні. Також можуть застосовуватися методи статистичної обробки даних для аналізу результатів та визначення ефективності різних підходів до організації практико-орієнтованих занять. Додаткові аспекти, такі як

технічна інфраструктура та індивідуальні особливості студентів, грають важливу роль у вивченні особливостей організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання. Дослідження цих аспектів може сприяти покращенню ефективності та доступності освіти в цьому форматі [24].

Отже, організація практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання є важливою та актуальною темою в науково-педагогічній літературі. Дистанційне навчання вимагає від викладачів та навчальних закладів великого рівня планування та використання сучасних технологій. Важливими аспектами організації практико-орієнтованих занять є взаємодія між студентами та викладачами, використання віртуальних інструментів та систематичний зворотний зв'язок. Оптимальна організація дистанційних занять може сприяти ефективному навчанню та підготовці студентів до викликів у сучасного світу.

1.2. Сучасні вимоги щодо ефективної та якісної організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання

Визначення сучасних вимог до ефективної та якісної організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання вкрай важливе для забезпечення якості освіти і підготовки студентів до викликів сучасного світу. Враховуючи технологічний прогрес та зростаючі вимоги ринку праці, важливо визначити, як забезпечити студентів необхідними практичними навичками та знаннями в дистанційному режимі.

Гатаулліна А. висуває думку про особливість сучасних студентів, вони мають різні потреби та стилі навчання, і тому необхідно розробляти індивідуальні підходи та гнучкі програми, які дозволяють кожному студенту максимально реалізувати свій потенціал [5].

Забезпечення взаємодії між студентами та викладачами, а також між самими студентами, сприяє обміну знаннями та досвідом, що є ключовим аспектом сучасного навчання.

Розробка та використання сучасних технологій, включаючи віртуальні лабораторії та симуляційні ігри, дозволяють створити реалістичні та ефективні практико-орієнтовані заняття. Зворотний зв'язок та оцінка успішності студентів є необхідними елементами для постійного вдосконалення програм навчання та забезпечення якості освіти в умовах дистанційного навчання [1].

Загалом, сучасні вимоги відображають потребу в надійних та інноваційних підходах до організації практико-орієнтованих занять, які сприяють розвитку фахових навичок та готовності студентів до практичної діяльності.

Сучасні вимоги щодо ефективної та якісної організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання включають:

1. Використання сучасних технологій: віддалені заняття вимагають доступу до надійних та ефективних навчальних платформ, віртуальних лабораторій та інших технологічних засобів.

2. Інтерактивність та залучення: викладачі повинні створити можливості для активної взаємодії студентів під час віддалених практико-орієнтованих занять, включаючи групові проекти, обговорення завдань та спільну роботу.

3. Гнучкість та індивідуалізація: планування та організація віддалених практико-орієнтованих занять повинні враховувати різні потреби та темпи навчання студентів, забезпечуючи гнучкий графік та індивідуальний підхід.

4. Зворотний зв'язок та оцінка: важливим аспектом є систематичний зворотній зв'язок та оцінка успішності студентів під час

віддалених практико-орієнтованих занять, що сприяє контролю якості навчання.

5. Розвиток практико-орієнтованих навичок: заняття повинні надавати можливість студентам розвивати практичні навички та застосовувати їх у реальних умовах.

6. Підтримка студентів: важливо забезпечити підтримку та консультації для студентів, які вивчають матеріал дистанційно, щоб вони мали можливість вирішувати труднощі та отримувати необхідну допомогу.

7. Забезпечення безпеки даних: під час дистанційних практико-орієнтованих занять необхідно дотримуватися високих стандартів забезпечення безпеки та конфіденційності студентських даних.

Сучасні вимоги ставлять перед викладачами певні норми розробки та впровадження інноваційних підходів для організації дистанційних практико-орієнтованих занять, щоб забезпечити високу якість навчання та готовність студентів до викликів сучасного світу.

Ісаєнка В. зазначає, що «практико-орієнтовані заняття мають свою специфіку, яка потребує особливого підходу до їх організації в умовах дистанційного навчання» [15, с.19]. Вони передбачають більш практичне спрямування та активну участь студентів у процесі навчання. Одним з ключових аспектів практико-орієнтованих занять є практичне застосування теоретичних знань у реальних ситуаціях, що дозволяє студентам отримувати практичний досвід та вміння, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Специфіка практико-орієнтованих занять також вимагає активної участі викладача в процесі моделювання практико-орієнтованих ситуацій, контролю за дотриманням професійних стандартів та вирішення проблем, що виникають у процесі навчання. Важливим аспектом є також використання кейсів, ситуаційних завдань та проектів,

які дозволяють студентам застосовувати свої знання на практиці та розвивати аналітичні навички [10].

Специфіка практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання також полягає в необхідності забезпечення доступу до практичних матеріалів, лабораторних ресурсів та інших інструментів, які дозволяють студентам отримувати реальний досвід у віртуальному середовищі.

Такі особливості вимагають від викладачів розробки інноваційних підходів до організації практико-орієнтованих занять, які сприяють ефективному засвоєнню практичних навичок та розвитку професійної компетентності студентів [39]. Проведення практико-орієнтованих занять в дистанційному режимі має важливе значення для сучасної освіти з ряду причин. Воно дозволяє студентам отримувати реальний практичний досвід, що є важливим компонентом підготовки до професійної діяльності. Гнучкість цього підходу дозволяє студентам навчатися у темпі та за графіком, які відповідають їхнім потребам та обставинам, що особливо важливо для тих, хто має інші зобов'язання чи обмеження у переміщенні [17; 32].

Віддалені практичні заняття розширюють доступ до навчання, надаючи можливість студентам навчатися навіть тоді, коли вони знаходяться в інших регіонах чи країнах. Використання сучасних технологій та віртуальних ресурсів дозволяє створювати реалістичні практичні ситуації та лабораторії, що підвищує якість навчання. При цьому важливо враховувати індивідуальні потреби студентів та надавати їм можливість самостійно вибирати методи та шляхи отримання практичних навичок [19; 41].

У військових конфліктах та кризових ситуаціях дистанційні заняття можуть бути єдиною можливістю забезпечити неперервність освіти та підготовку спеціалістів. Таким чином, проведення практико-

орієнтованих занять в дистанційному форматі стає важливим засобом забезпечення якості та доступності освіти в різних умовах.

Підводячи підсумок, проведення практико-орієнтованих занять в дистанційному режимі вкрай важливе та актуальне завдання в сучасній освіті. Це дозволяє студентам отримувати практичний досвід та розвивати професійні навички, незалежно від географічних обмежень та обставин. Гнучкість та доступність дистанційних занять роблять їх зрозумілими для різних категорій студентів і сприяють неперервності освіти. Використання сучасних технологій та інноваційних методів допомагає підвищити якість навчання та забезпечує актуальність здобутих навичок. Важливо також враховувати індивідуальні потреби студентів та забезпечувати можливість самостійного вибору шляхів навчання. У військових конфліктах та кризових ситуаціях дистанційна практика стає важливим засобом забезпечення неперервності освіти та підготовки фахівців. В цілому, проведення практико-орієнтованих занять в дистанційному форматі відкриває нові можливості для освіти та сприяє підготовці кваліфікованих спеціалістів в сучасному світі.

РОЗДІЛ II. ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНИХ ЗАНЯТЬ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

2.1. Аналіз сучасного стану організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання

Пандемія COVID-19 та початок повномасштабного вторгнення в Україні у 2022 році актуалізували питання про стан організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання. На початку карантинних заходів та військового стану у ЗВО активно використовували формат дистанційного навчання, яке зарекомендувало себе як досить ефективну форму навчання [33;34]. Аналіз сучасного стану організації практико-орієнтованих занять у дистанційному навчанні є важливим завданням для освітніх закладів. Він допомагає визначити, як ефективно студенти здобувають практичні навички та знання в онлайн-середовищі.

Опитування студентів і викладачів може надати цінну інформацію про їх думки та враження. Спільність програм і ресурсів для практичної частини навчання також слід ретельно аналізувати. Важливо розуміти, наскільки доступні та корисні ці матеріали для студентів.

Для вивчення якості контенту важливо оцінювати, які матеріали надаються для практичних занять. Важливо також вивчити доступність і розуміння навчальних ресурсів для студентів [30, с.8]. Оцінка спілкування та підтримки грає важливу роль у забезпеченні якості дистанційного навчання. Важливо визначити, наскільки ефективно студенти та викладачі взаємодіють під час практичних занять.

Науковиця Л. Пермінова зауважує, що «використання комп'ютерних технологій дає можливість у навчальному процесі організувати неперервне і ґрунтовне засвоєння навчального матеріалу; у

навчальній практиці більше застосовують комп'ютерні технології як допоміжний засіб навчання в комплексі з іншими засобами, що значно інтенсифікує процес навчання» [25, с.100]. На нашу думку, ІКТ дійсно є більше допоміжною технологією для ефективного проведення освітнього процесу.

З метою визначення сучасного стану організації практико-орієнтованих занять у режимі дистанційного навчання в ЗВО нами було організовано та проведено дослідження на базі Херсонського державного університету, а саме педагогічного факультету. Респондентами опитування стали здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти педагогічного факультету- загалом 64 особи (рис. 2.1.).

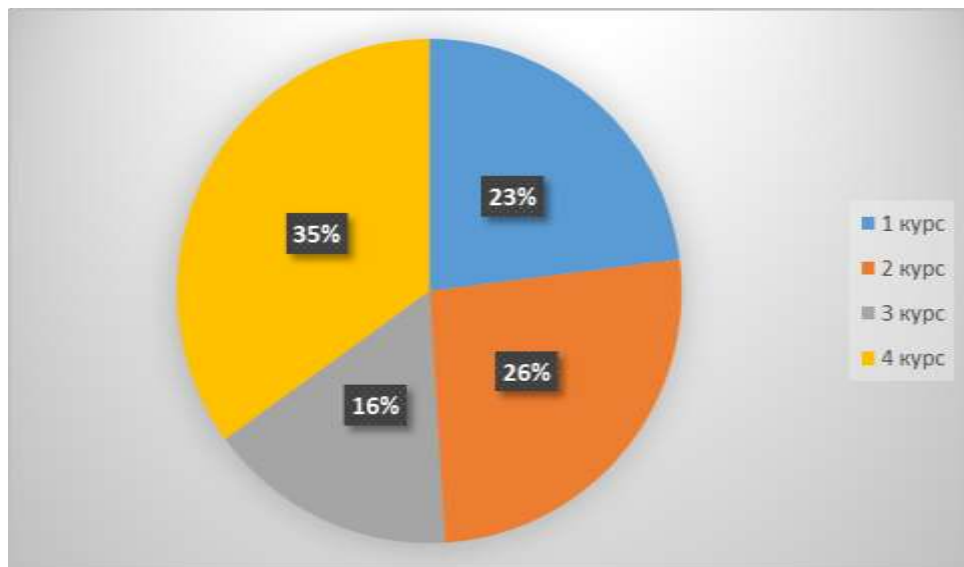

Рисунок 2.1.: Учасники опитування відповідно до курсу навчання.

Під час анкетування (Додаток А) учасникам було надано можливість відповісти на питання, чи розуміють вони зміст дефініції «дистанційне навчання». Позитивну відповідь надали 93% студентів, 7% зазначили, що розуміють, але частково (рис.2.2.).

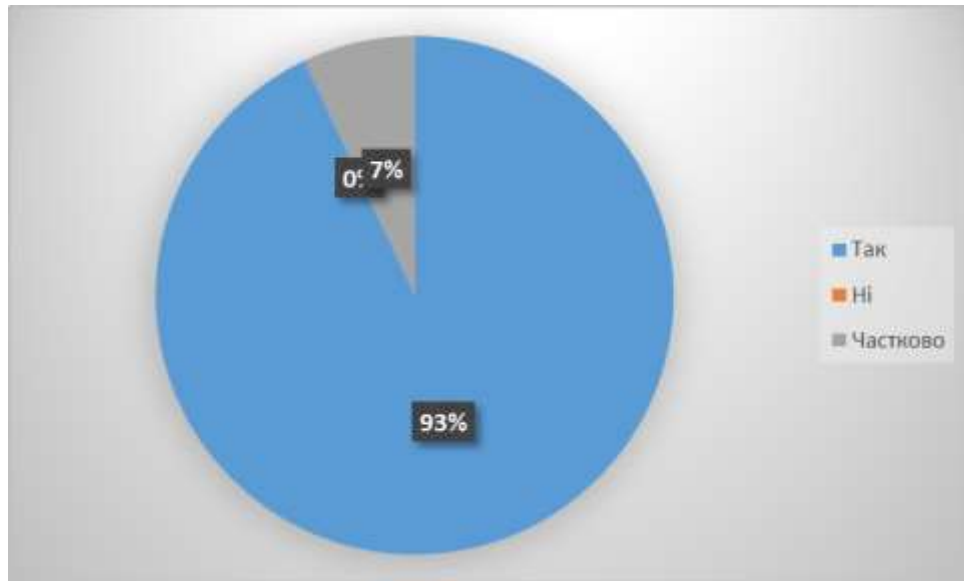

Рис. 2.2. Розуміння змісту дефініції «дистанційне навчання».

Також нами під час опитування було встановлено, що практико-орієнтовані заняття з психолого-педагогічних дисциплін в дистанційному режимі проводять щодня (32%), 1-2 впродовж тижня (59%) та 1-2 рази впродовж місяця (9%) (рис. 2.3.).

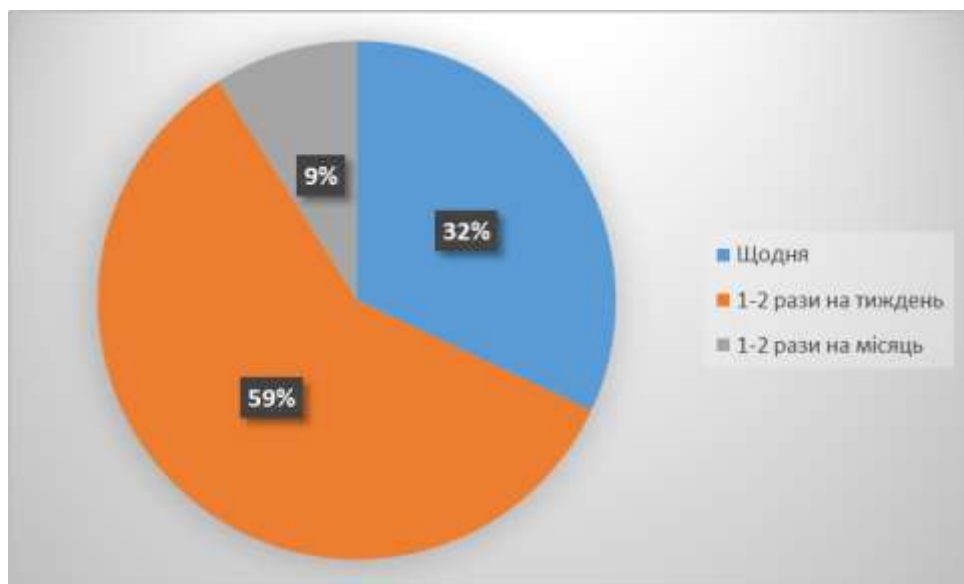

Рис. 2.3. Частота проведення практико-орієнтованих занять з психолого-педагогічних дисциплін.

Студентам було надано питання, «Коли Ви використовуєте засоби ІКТ для вивчення фахових дисциплін?». Згідно з результатами анкетування 35% респондентів зазначили, що користуються засобами ІКТ під час підготовки до занять; 43% – під час перебігу заняття та 22%

– для самостійного опрацювання навчального матеріалу з фахової дисципліни (рис.2.4.).

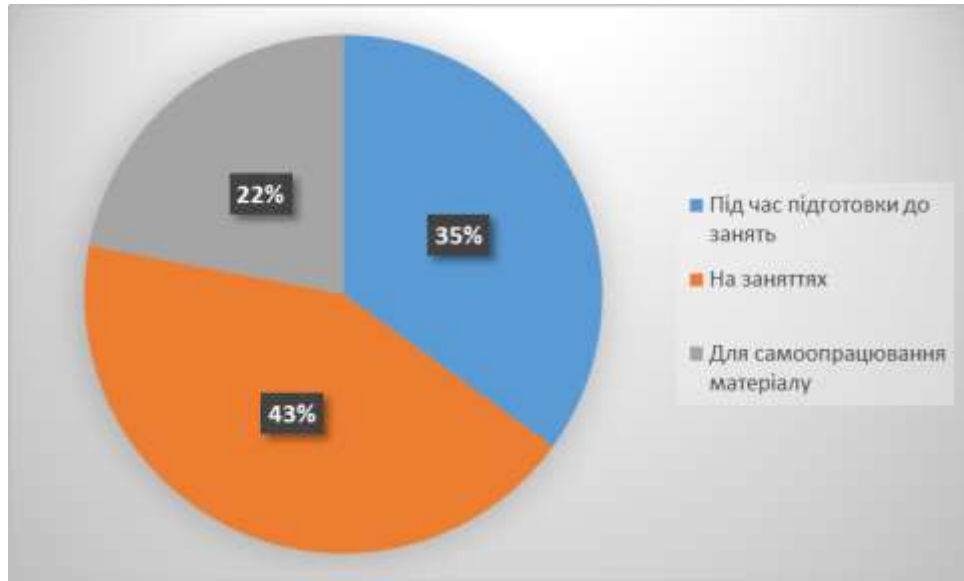

Рис. 2.4. Розподіл використання засобів ІКТ для вивчення фахових дисциплін

Опитуваними було зазначено, що викладачі під час проведення практико-орієнтованих занять для розвитку фахових компетенцій здобувачів використовують у дистанційному режимі модель розподіленої кімнати (31%), незалежного вивчення (25%), навчання/вивчення з використанням комп'ютерних засобів комунікації (44%) (рис. 2.5.). Ми хотіли би зауважити, що отримані показники свідчать лише про одне – існує потреба поглиблення знань педагогів щодо моделей дистанційного навчання та, бажано, проведення додаткових освітніх заходів з тематики моделей дистанційного навчання – тренінгів, конференцій, вебінарів та ін.

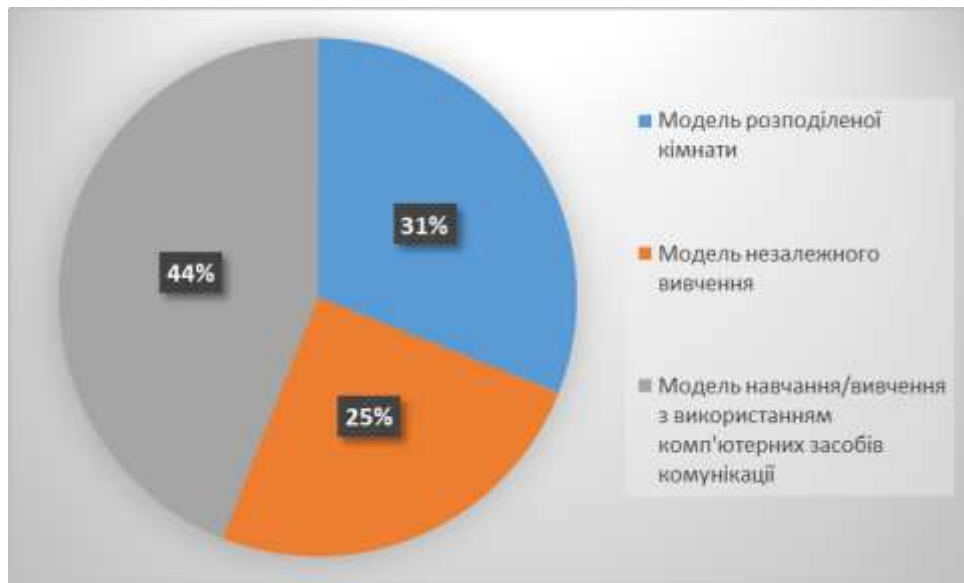

Рис. 2.5. Використання моделей дистанційного навчання.

За результатами проведеного нами опитування 79% опитуваних вважають, що проведення практико-орієнтованих занять в дистанційному режимі істотно полегшує підготовку майбутнього фахівця, а 21% стверджують протилежне (рис.2.6).

Нами було зауважено, що на питання «Чи створені в ЗВО умови для проведення практико-орієнтованих занять в дистанційному режимі?» ми отримали 100% ствердних відповідей. Студенти педагогічного факультету вважають, що практико-орієнтоване освітнє середовище ХДУ дозволяє використовувати навчання у дистанційному форматі. Такий же результат ми отримали, а саме 100% респондентів, на питання «Чи створений в ЗВО практико-орієнтований освітній простір для майбутніх фахівців?».

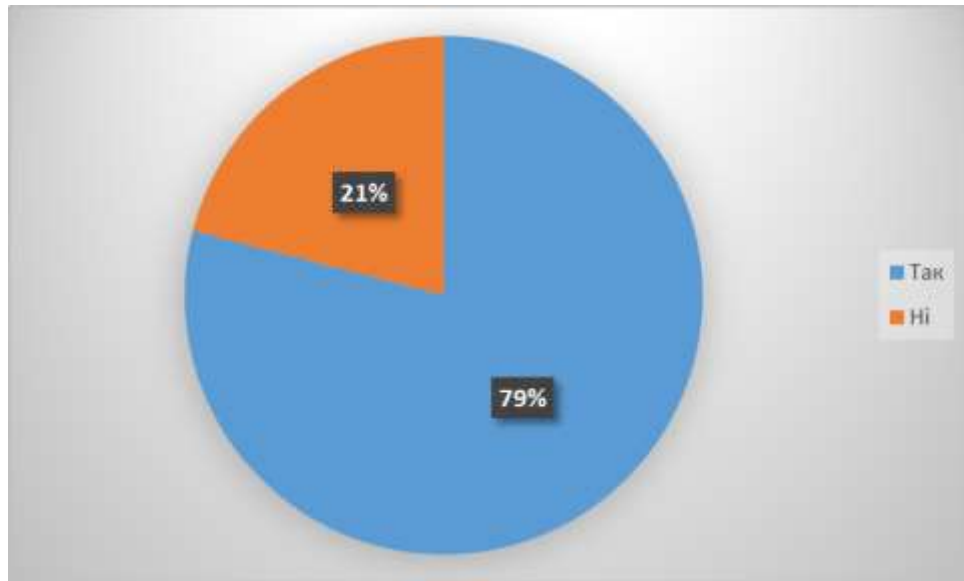

Рис. 2.6. Вплив практико-орієнтованих занять в дистанційному режимі на підготовку майбутнього фахівця

Також під час проведення опитування студентам були запропоновані наступні відкриті питання: «Які умови можна виділити для вдалого проведення практико-орієнтованих занять в дистанційному режимі навчання?», «Які форми роботи з здобувачами Ви бажали би бачити для ефективного навчання майбутніх фахівців?» та «Які методи роботи з здобувачами Ви порекомендували б для ефективного проведення практико-орієнтованих занять в дистанційному режимі?». Аналіз отриманих відповідей дає нам можливість зробити висновок, що на різних курсах у здобувачів існують спільні думки. Наведемо приклади: до умов, що дозволять зробити проведення практико-орієнтованих занять в дистанційному режимі навчання вдалим, студенти відносять «наявність достатнього рівню знань стосовно засобів ІКТ», «відсутність технічних проблем та проблем з Інтернет з'єднанням на заняттях», «наявність достатнього рівню знань педагога про практико-орієнтовні методи організації навчання», «наявність мотивації здобувачів», «правильний тайм-менеджмент під час занять», «зацікавлення викладача», «використання сучасних та інноваційних методів» та ін. Респонденти також зазначали, що для ефективного

проведення практико-орієнтованих занять в дистанційному режимі варто використовувати метод «групової роботи» та за можливості створити більше нових освітніх платформ фахового спрямування та використовувати ці платформи у поєднанні з дистанційним навчанням.

Здобувачі зазначили, що навчання в дистанційному форматі майбутніх фахівців є здебільшого позитивним (98%), негативним (2%) .

Отже, згідно до результатів опитування ми можемо зробити висновок, що більшість здобувачів розуміють зміст дефініції «дистанційне навчання» (93%). Результати анкетування показали, що 35% студентів зазначають, що використовують засоби інформаційно-комунікаційних технологій під час підготовки до занять; 43% – протягом занять та 22% – для самостійного опрацювання навчального матеріалу з фахової дисципліни. Встановлено, що викладачі під час проведення практико-орієнтованих занять для розвитку фахових компетенцій здобувачів використовують у дистанційному режимі модель розподіленої кімнати (31%), незалежного вивчення (25%), навчання/вивчення з використанням комп'ютерних засобів комунікації (44%). На нашу думку, отримані показники свідчать про необхідність поглиблення знань педагогів стосовно моделей дистанційного навчання та, бажано, проведення додаткових заходів за цією тематикою – тренінгів, конференцій, консультацій, вебінарів та ін. За результатами опитування 79% опитуваних здобувачів вважають, що проведення практико-орієнтованих занять в дистанційному режимі вагомо полегшує підготовку майбутнього фахівця. Зазначимо, що 100% здобувачів освіти вважають, що в ХДУ створено умови для проведення занять в дистанційному режимі та що в Херсонському державному університеті створений практико-орієнтований освітній простір.

2.2. Психолого - педагогічні умови організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання

Режим дистанційного навчання дозволяє ЗВО значно розширити можливості освітнього процесу, підвищує його перспективи мобільності. «На основі поєднання традиційних педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій навчання вдається значно ефективніше розвинути і примножити природні задатки і здібності людини; використання цих технологій у процесі навчання створює додаткові умови і спричиняє появу нових цілей та оновлення змісту освіти, дає змогу досягти значно більших результатів навчальної діяльності, забезпечити для кожного учня, студента формування і розвиток їхньої власної освітньої траєкторії» [2, с.432].

На підставі результатів проведеного опитування студентів, які навчаються на бакалаврському рівні педагогічного факультету, а також аналізу наукової літератури і спостережень, ми мали змогу визначити психолого-педагогічні умови, які необхідні для успішного проведення практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання для майбутніх фахівців галузі освіти.

Здобувачі, під час анкетування, зазначали наступні умови матеріально-технічного характеру («відсутність технічних проблем та проблем з Інтернет з'єднанням на заняттях», «використання сучасних та інноваційних методів» та ін.). Крім переліченого до важливих умов проведення практико-орієнтованих занять у дистанційному форматі відносили навички ІКТ та знаннєвий компонент («наявність достатнього рівню знань стосовно засобів ІКТ» «наявність достатнього рівню знань педагога про практико-орієнтовні методи організації навчання»), тобто має бути сформована ІКТ компетентність.

Спираючись на наведені вище відповіді здобувачів визначимо психолого-педагогічні умови проведення практико-орієнтованих занять в режимі дистанційного навчання у майбутніх фахівців освіти:

1. Наявність відповідного матеріально-технічного обладнання і засобів, що дозволяють впроваджувати систему дистанційного навчання.
2. Сформована ІКТ компетентність всіх учасників освітнього процесу, що дозволяє володіти інформаційно-комунікаційними технологіями та розуміти їх використання.
3. Створене у ЗВО сприятливе освітнє середовище, яке надає здобувачу підтримку у форматі інформаційного консультування.
4. Систематичний аналіз потреб учасників освітнього процесу стосовно організації та реалізації дистанційного навчання для майбутніх фахівців в галузі освіти.

У дослідженнях Грицай Н.Б. визначено такі цілі використання засобів ІКТ в освітньому процесі: підвищення ефективності навчання (ІКТ дозволяють створювати інтерактивні та індивідуалізовані навчальні матеріали, що полегшує засвоєння знань); збільшення доступності навчання (використання ІКТ дозволяє надавати освітній матеріал віддалено, зменшуючи географічні обмеження); залучення студентів (ІКТ надають можливість візуалізації матеріалу та мають інтерактивні завдання, що зацікавлює студентів); розвиток інформаційної грамотності (використання ІКТ в навчанні допомагає розвивати навички роботи з інформацією та цифровими ресурсами); підтримка комунікації та співпраці (ІКТ сприяють взаємодії між учасниками освітнього процесу та спільному навчанню); модернізація управління (ІКТ допомагають автоматизувати процеси адміністрування та аналізу даних); підготовка конкурентоспроможного фахівця (використання ІКТ надає студентам актуальні навички, які вимагає сучасний ринок праці) [6;7].

Також автор вважає, що «використання ІКТ в освітньому процесі

сприяє ефективному навчанню, підвищує доступність освіти, зацікавлює студентів, розвиває їх інформаційну грамотність, підтримує комунікацію та співпрацю, модернізує управління освітою та готує студентів до потреб сучасного ринку праці» [7, с.182]. Зауважимо, що це розширює безпосередні можливості та перспективи взаємодії учасників освітнього процесу.

Нами було здійснено спробу розробити SWOT-аналіз перспектив впровадження дистанційного навчання в процесі проведення практико-орієнтованих занять з метою підготовки майбутніх фахівців освіти (Табл.2.1.).

Зазначимо, що використання зазначених сильних сторін може, у певній мірі, забезпечити нейтралізацію існуючих загроз. Сильні сторони можуть допомагати в подоланні можливих загроз шляхом максимізації внутрішніх ресурсів та переваг. Наприклад, якщо в установи є висококваліфіковані викладачі та добре розроблені навчальні програми (сильні сторони), це може сприяти успішній реакції на загрози, пов'язані зі змінами в освітньому середовищі або конкуренцією.

З іншого боку, загрози можуть бути помилково розцінені як сильні сторони у вибіркового контексті. Наприклад, обмежена доступність технічних ресурсів або низька географічна доступність може бути загрозою, яку можна подолати завдяки розвитку нових технологій та партнерством (сильні сторони).

Отже, враховуючи внутрішні сильні сторони та зовнішні загрози, можна розробити стратегії для оптимізації внутрішніх ресурсів та зменшення негативного впливу зовнішніх факторів. Така взаємодія дозволяє впроваджувати ефективні рішення та мінімізувати ризики, тому це питання потребує детального вивчення.

Таблиця 2.1.

SWOT-аналіз реалізації дистанційного навчання в процесі

*проведення практико-орієнтованих занять з метою підготовки
майбутніх фахівців освіти*

Аспект	Сильні сторони	Слабкі сторони	Можливості	Загрози
Гнучкість	Студенти можуть навчатися зручний час і місці	Важкість в забезпечення практичної підготовки	Можливість розвитку віддалених практик	Відсутність реального практичного досвіду
Ефективність	Застосування сучасних методів дистанційної освіти	Відсутність контролю над студентською активністю	Застосування дистанційних технологій для практичних вправ	Зниження якості навчання
Вартість	Зменшення витрат приміщення та обладнання	Потреба в інвестиціях у дистанційні технології	Зниження вартості практичної освіти	Витрати на інфраструктуру та підготовку викладачів
Адаптація	Можливість адаптувати практичні завдання	Важкість підтримки студентів на дистанційній основі	Розвиток дистанційних практичних курсів	Непрофесійна підготовка студентів до практичних завдань
Оцінка якості	Використання онлайн-оцінювання	Суб'єктивність і оцінювання	Застосування об'єктивних критеріїв для	Можливість плагіату та нечесності

Аспект	Сильні сторони	Слабкі сторони	Можливості	Загрози
	фідбеку	практичної роботи	оцінювання	

SWOT-аналіз допомагає визначити переваги та недоліки використання дистанційного навчання для практико-орієнтованих занять у підготовці майбутніх фахівців освіти і розробити стратегію для оптимізації цього процесу [4].

Загальний висновок полягає в тому, що дистанційне навчання має свої сильні сторони, такі як гнучкість та зниження витрат, але також призводить до низки викликів, таких як важкість забезпечення практичної частини та важкість контролю над активністю студентів. Щоб максимізувати переваги дистанційного навчання та зменшити загрози, необхідно розробити ефективну стратегію, що враховує дієві можливості участі у покращенні процесу. Тому впровадження дистанційного формату в процесі організації практико-орієнтованих занять з метою підготовки майбутніх фахівців освіти є достатньо обґрунтованим та перспективним напрямом.

Отже, на основі проведеного анкетування здобувачів педагогічного факультету та здійснених нами спостережень, та спираючись на аналіз психолого-педагогічної літератури ми мали можливість визначити психолого-педагогічні умови проведення практико-орієнтованих занять в режимі дистанційного навчання у майбутніх фахівців, а саме: наявність відповідного матеріально-технічного обладнання і засобів, що дозволяють впроваджувати систему дистанційного навчання; сформована ІКТ компетентність всіх учасників освітнього процесу, що дозволяє володіти інформаційно-комунікаційними технологіями та розуміти їх використання; створене у ЗВО сприятливе освітнє середовище, яке надає здобувачу підтримку у

форматі інформаційного консультування; систематичний аналіз потреб учасників освітнього процесу стосовно організації та реалізації дистанційного навчання для майбутніх фахівців в галузі освіти.

Нами було здійснено спробу розробити SWOT-аналіз перспектив впровадження дистанційного навчання в процесі проведення практико-орієнтованих занять з метою підготовки майбутніх фахівців освіти, результати якого свідчать про те, що сильні сторони значно переважають над слабкими, проте існують як загрози, так і можливості використання дистанційного формату навчання. Впровадження дистанційного формату в процесі організації практико-орієнтованих занять з метою підготовки майбутніх фахівців освіти є достатньо обґрунтованим та перспективним напрямом.

РОЗДІЛ III ЕКСПЕРЕМЕНТАЛЬНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНИХ ЗАНЯТЬ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

3.1. Експериментальна перевірка психолого-педагогічних умов організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання

Перехід на онлайн навчання під час проведення практико-орієнтованих занять дозволяє використовувати сильні сторони цього формату навчання задля досягнення поставленої перед викладачем педагогічної мети та вирішення освітніх завдань [38]. В тих умовах життя, що склалися здобувачі мають безпосередню можливість навчитися керувати своєю траєкторією освіти, освітнім процесом, бути мобільними, а також самостійно розвивати мотивацію до навчання та навчитися ефективно керувати часом.

Ягупов В.В. зазначає: «організація практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання вимагає ретельної підготовки та застосування психолого-педагогічних умов для досягнення успішних результатів» [40, с. 72].

Для забезпечення вдалої організації практико-орієнтованих занять викладачі надають студентам можливість користуватися онлайн-сервісами для підготовки до занять, що також сприяють виконанню домашніх завдань і активній участі на самому занятті [28, с. 268]. В Херсонському державному університеті багато студентів користуються платформою KSU.online (Moodle), яка дозволяє ефективно організувати навчальний процес у будь-якому форматі (це завдяки зручній структурі та насиченості платформи, а також її інформативності). На педагогічному факультеті також дуже популярні внутрішні проекти у вигляді WEB-мультимедійних енциклопедій.

Створення психолого-педагогічних умов для практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання вимагає дотримання певних принципів, таких як гнучкість, ефективність, адаптація освітніх програм та оцінка якості, які сприяють успішному навчанню майбутніх фахівців освіти.

У результаті проведених нами досліджень було визначено психолого-педагогічні умови проведення практико-орієнтованих занять в режимі дистанційного навчання у майбутніх фахівців освіти:

1. Наявність відповідного матеріально-технічного обладнання і засобів, що дозволяють впроваджувати систему дистанційного навчання.
2. Сформована ІКТ компетентність всіх учасників освітнього процесу, що дозволить володіти інформаційно-комунікаційними технологіями та розуміти їх використання.
3. Створене у ЗВО сприятливе освітнє середовище, яке надає здобувачу підтримку у форматі інформаційного консультування.
4. Систематичний аналіз потреб учасників освітнього процесу стосовно організації та реалізації дистанційного навчання для майбутніх фахівців в галузі освіти.

Важливо проаналізувати доцільність кожної з цих психолого-педагогічних умов для проведення практико-орієнтованих занять в режимі дистанційного навчання для майбутніх фахівців освіти:

Наявність відповідного матеріально-технічного обладнання та засобів для дистанційного навчання вкрай важливе, оскільки відповідне обладнання і програмне забезпечення дозволяють забезпечити якісне навчання на з будь якої точки світу [11].

Сформована ІКТ компетентність всіх учасників освітнього процесу – це вкрай важливо, оскільки компетентність у використанні інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) гарантує ефективне використання дистанційного навчання [21].

Створене у ЗВО сприятливе освітнє середовище для інформаційного консультування важливе для підтримки студентів у процесі дистанційного навчання.

Систематичний аналіз потреб учасників освітнього процесу стосовно організації та реалізації дистанційного навчання для майбутніх фахівців в галузі освіти допомагає адаптувати програми та підходи до потреб студентів, забезпечуючи їхню успішність у навчанні [26, с.115].

Загалом, всі чотири психолого-педагогічні умови є важливими для успішної реалізації дистанційного навчання в майбутніх фахівців освіти. Вони допомагають забезпечити доступність, ефективність та якість навчання, а також підтримувати студентів у навчанні на віддаленій основі.

На даний момент усі визначені умови впроваджено в освітньому процесі Херсонського державного університету та зокрема педагогічного факультету. Яскравим підтвердженням цього факту є результати проведеного експериментального дослідження, в якому 100% здобувачів зазначили, що в ЗВО створені необхідні умови для проведення практико-орієнтованих занять в дистанційному режимі та що на базі закладу створено інтерактивний практико-орієнтований освітній простір для майбутніх фахівців. За результатами дослідження нами встановлено, що 79% опитуваних вважають проведення практико-орієнтованих занять в дистанційному режимі сприятливим для підготовки майбутнього фахівця освіти, що означає виконання психолого-педагогічних умов.

Отже, експериментальна перевірка психолого-педагогічних умов організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання дозволяє встановити ефективні методи та стратегії для покращення процесу навчання та досягнення найкращих результатів. В ході такого дослідження можна визначити, як впливають різні

психолого-педагогічні фактори (наприклад, інтерактивність, доступність матеріалів, підтримка викладачів тощо) на якість освіти та задоволення студентів. Це дозволяє розробити кращі підходи до дистанційного навчання, що важливо, особливо у сучасних умовах, коли дистанційне навчання стає все більш поширеним.

3.2. Методичні рекомендації для організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання

Під час аналізу психолого-педагогічної літератури ми прийшли до висновку, що проведення практико-орієнтованих занять у контексті дистанційного навчання для майбутніх фахівців у галузі освіти вимагає уваги до ряду специфічних аспектів, які повинні бути враховані на всіх етапах освітнього процесу. Під час планування освітньої програми необхідно вибрати відповідне програмне забезпечення для проведення дистанційних занять і ознайомити студентів з ним.

Створення методичних рекомендацій для організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання є необхідним завданням у сучасній освітній парадигмі [35, с. 48]. Перш за все, це важливо для підтримки викладачів, які мають пристосувати свої методи та підходи до нових викликів, що виникають у зв'язку із дистанційним навчанням.

Методичні рекомендації допоможуть вирішити проблеми, пов'язані зі специфічними особливостями практико-орієнтованих занять, такими як взаємодія між студентами, надання реальних завдань і виконання практичних вправ в онлайн-середовищі [27].

Підвищення якості навчання є однією з ключових цілей цих рекомендацій, оскільки вони допоможуть педагогам створити більш змістовні та продуктивні заняття для студентів.

Однак, також важливо враховувати адаптацію до сучасних вимог і забезпечити студентам можливість отримувати практичний досвід, незалежно від того, чи вони навчаються в аудиторії, чи віддалено.

Методичні рекомендації також сприятимуть забезпеченню рівних можливостей для всіх студентів, що особливо важливо в контексті сучасної освіти, яка повинна бути інклюзивною та доступною для всіх. Вони також допоможуть підтримувати студентів і надавати їм необхідну інформацію та ресурси для успішного навчання [20, с. 13].

Отже, створення методичних рекомендацій для організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання є важливим етапом для покращення якості освіти, підтримки викладачів та студентів, та адаптації до вимог сучасного освітнього середовища.

В результаті детального аналізу методичної літератури та проведеного експериментального дослідження нами було сформульовано наступні методичні рекомендації для організації практико-орієнтованих занять в режимі дистанційного навчання у майбутніх фахівців освіти:

1. Розробка структурованих планів занять: необхідно створити детальний план кожного заняття, включаючи визначення цілей, чітку послідовність дій та оцінку результатів.

2. Використання онлайн-платформ: варто визначити найкращу платформу для проведення занять та навчання в режимі онлайн. Забезпечити студентам доступ до необхідних інструментів і ресурсів є першочерговим завданням викладача.

3. Залучення доцільних віддалених засобів навчання: використовувати бажано такі віддалені інструменти як вебінари, форуми, чати, для спілкування, обговорення матеріалів та вирішення практичних завдань.

4. Організація віртуальних практичних вправ: необхідно створити можливості для студентів виконувати практичні завдання в онлайн-середовищі, використовуючи сучасні віртуальні інструменти.

5. Інтерактивність і залучення: варто спонукати студентів активно брати участь у заняттях шляхом ставлення запитань, обговорення кейсів та вирішення завдань у співпраці.

6. Підтримка студентів: важливо забезпечити можливість для індивідуальної консультації, створюючи віртуальні години прийому або онлайн-чат для вирішення питань та підтримки студентів.

7. Звітність і оцінка: необхідно розробити чітку систему оцінки для практичних завдань та забезпечити надання студентам звіти про їхні досягнення.

8. Забезпечення доступності: треба враховувати можливість студентів із різними потребами та забезпечити доступ до матеріалів та інформації для всіх.

9. Постійна підтримка та навчання викладачів: організація навчання для викладачів щодо використання нових технологій та методів дистанційного навчання вкрай необхідна.

10. Постійний аналіз та вдосконалення: варто проводити оцінку результатів та зворотний зв'язок від студентів та викладачів для постійного вдосконалення методів та підходів до практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання.

Отже, створення методичних рекомендацій для організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання є надзвичайно важливим завданням у сучасній освітній парадигмі. Ці рекомендації надають важливий набір інструментів та підходів для викладачів, які бажають забезпечити якісну та результативну практику в онлайн-середовищі. Зважаючи на важливість методичних рекомендацій для організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного

навчання, нами наведено деякі рекомендації щодо методів, які можна використовувати:

1. Відеолекції: варто записувати відеолекції, де надано теоретичний матеріал та використано ілюстрації, діаграми та приклади для кращого засвоєння матеріалу студентами.

2. Віртуальні практичні вправи: треба використовувати віртуальні лабораторії, симуляції та інтерактивні вправи для набуття практичного досвіду в онлайн-середовищі.

3. Вебінари та онлайн-дискусії: необхідно проводити та брати участь в вебірнарах для живого обговорення матеріалу та діалогу між студентами і викладачами.

4. Групові проекти: важливо спонукати студентів до спільної роботи над проектами, що вимагають практичного застосування знань.

5. Оцінка через практичні завдання: бажано пропонувати студентам вирішувати завдання, що вимагають розв'язання практичних завдань і подавання результатів через онлайн-платформу.

6. Використання інтерактивних платформ: варто використовувати спеціальні платформи для навчання, які надають інтерактивні можливості для спілкування та взаємодії.

7. Дистанційні наставницькі сесії: необхідно систематично організовувати індивідуальні або групові наставницькі сесії для підтримки та консультацій студентів у режимі онлайн.

8. Використання кейс-методу: треба представляти студентам реальні випадки з практики для аналізу та обговорення.

9. Взаєморецензія та самооцінка: необхідно залучати студентів до взаєморецензії та самооцінки, щоб сприяти їхньому власному розвитку та навчанню.

10. Постійний зворотний зв'язок: важливо забезпечувати сталу комунікацію зі студентами та надавати можливість для зворотного зв'язку щодо процесу навчання та організації занять.

Ці методи мають використовуватись в поєднанні з методичними рекомендаціями для підвищення ефективності практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання.

Методичні рекомендації сприяють покращенню ефективності педагогічного процесу, забезпечуючи структурованість, інтерактивність, та доступність для різних категорій студентів [16, с.586]. Методичні рекомендації спонукають педагогів до активної ролі та допомагають студентам отримувати цінний практичний досвід у дистанційному форматі.

Підсумовуючи, ці рекомендації не тільки полегшують процес організації практичних занять в дистанційному навчанні, але й сприяють підвищенню якості навчання та надають важливий внесок у розвиток сучасної освіти.

ВИСНОВКИ

В результаті організованого нами дослідження були зроблені наступні висновки:

1. На підставі детального аналізу науково-педагогічної літератури розкрито особливості організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання. Організація практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання є важливою та актуальною темою в науково-педагогічній літературі. Дистанційне навчання вимагає від викладачів та навчальних закладів великого рівня планування та використання сучасних технологій. Важливими аспектами організації практико-орієнтованих занять є взаємодія між студентами та викладачами, використання віртуальних інструментів та систематичний зворотний зв'язок. Оптимальна організація дистанційних занять може сприяти ефективному навчанню та підготовці студентів до викликів у сучасного світу.

2. Охарактеризовано сучасний стан організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання. згідно до результатів опитування ми можемо зробити висновок, що більшість здобувачів розуміють зміст дефініції «дистанційне навчання» (93%). Результати анкетування показали, що 35% студентів зазначають, що використовують засоби інформаційно-комунікаційних технологій під час підготовки до занять; 43% – протягом занять та 22% – для самостійного опрацювання навчального матеріалу з фахової дисципліни. Встановлено, що викладачі під час проведення практико-орієнтованих занять для розвитку фахових компетенцій здобувачів використовують у дистанційному режимі модель розподіленої кімнати (31%), незалежного вивчення (25%), навчання/вивчення з використанням комп'ютерних засобів комунікації (44%). На нашу думку, отримані показники свідчать про необхідність поглиблення знань педагогів стосовно моделей

дистанційного навчання та, бажано, проведення додаткових заходів за цією тематикою – тренінгів, конференцій, консультацій, вебінарів та ін. За результатами опитування 79% опитуваних здобувачів вважають, що проведення практико-орієнтованих занять в дистанційному режимі вагомо полегшує підготовку майбутнього фахівця. Зазначимо, що 100% здобувачів освіти вважають, що в ХДУ створено умови для проведення занять в дистанційному режимі та що в Херсонському державному університеті створений практико-орієнтований освітній простір.

3. Проведено аналіз та дослідження психолого-педагогічних умов організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання. на основі проведеного анкетування здобувачів педагогічного факультету та здійснених нами спостережень, та спираючись на аналіз психолого-педагогічної літератури ми мали можливість визначили психолого-педагогічні умови проведення практико-орієнтованих занять в режимі дистанційного навчання у майбутніх фахівців, а саме: наявність відповідного матеріально-технічного обладнання і засобів, що дозволяють впроваджувати систему дистанційного навчання; сформована ІКТ компетентність всіх учасників освітнього процесу, що дозволе володіти інформаційно-комунікаційними технологіями та розуміти їх використання; створене у ЗВО сприятливе освітнє середовище, яке надає здобувачу підтримку у форматі інформаційного консультування; систематичний аналіз потреб учасників освітнього процесу стосовно організації та реалізації дистанційного навчання для майбутніх фахівців в галузі освіти.

4. Розроблено методичні рекомендації для організації практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання. Методичні рекомендації сприяють покращенню ефективності педагогічного процесу, забезпечуючи структурованість, інтерактивність, та доступність для різних категорій студентів. Методичні рекомендації

спонукають педагогів до активної ролі та допомагають студентам отримувати цінний практичний досвід у дистанційному форматі. В результаті детального аналізу методичної літератури та проведеного експериментального дослідження нами було сформульовано наступні методичні рекомендації для організації практико-орієнтованих занять в режимі дистанційного навчання у майбутніх фахівців освіти:

1. Розробка структурованих планів занять: необхідно створити детальний план кожного заняття, включаючи визначення цілей, чітку послідовність дій та оцінку результатів.

2. Використання онлайн-платформ: варто визначити найкращу платформу для проведення занять та навчання в режимі онлайн. Забезпечити студентам доступ до необхідних інструментів і ресурсів є першочерговим завданням викладача.

3. Залучення доцільних віддалених засобів навчання: використовувати бажано такі віддалені інструменти як вебінари, форуми, чати, для спілкування, обговорення матеріалів та вирішення практичних завдань.

4. Організація віртуальних практичних вправ: необхідно створити можливості для студентів виконувати практичні завдання в онлайн-середовищі, використовуючи сучасні віртуальні інструменти.

5. Інтерактивність і залучення: варто спонукати студентів активно брати участь у заняттях шляхом ставлення запитань, обговорення кейсів та вирішення завдань у співпраці.

6. Підтримка студентів: важливо забезпечити можливість для індивідуальної консультації, створюючи віртуальні години прийому або онлайн-чат для вирішення питань та підтримки студентів.

7. Звітність і оцінка: необхідно розробити чітку систему оцінки для практичних завдань та забезпечити надання студентам звіти про їхні досягнення.

8. Забезпечення доступності: треба враховувати можливість студентів із різними потребами та забезпечити доступ до матеріалів та інформації для всіх.

9. Постійна підтримка та навчання викладачів: організація навчання для викладачів щодо використання нових технологій та методів дистанційного навчання вкрай необхідна.

10. Постійний аналіз та вдосконалення: варто проводити оцінку результатів та зворотний зв'язок від студентів та викладачів для постійного вдосконалення методів та підходів до практико-орієнтованих занять в умовах дистанційного навчання.

Підсумовуючи, ці рекомендації не тільки полегшують процес організації практичних занять в дистанційному навчанні, але й сприяють підвищенню якості навчання та надають важливий внесок у розвиток сучасної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонова О.Є. Практико-орієнтований підхід у формуванні професійної майстерності майбутнього вчителя. Теорія і практика професійної майстерності в умовах цілежиттєвого навчання: монографія. Житомир : Вид-во Рута, 2016. 285 с.
2. Биков В.Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія. К. : Атака, 2008. 684 с.
3. Бондаренко Д. М. Підготовка викладачів вищого навчального закладу до здійснення дистанційного навчання: дис. .. канд. пед наук: 13.00.04. К.: ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» АПН України, 2008.
4. Веремчук А. Проблеми і перспективи дистанційного навчання у ВНЗ . Проблеми підготовки сучасного вчителя. URL :https://zagpedagogika.at.ua/load/problemi_i_perspektivi_distancijnogo_navchannja_u_vnz/1-1-0-298.
5. Гатаулліна А. Інтерактивне й мультимедійне обладнання у школі. Л.: Відкритий урок: розробки, технології, досвід, 2009. № 5. С. 7-10.
6. Грицай Н. Б. Методичне портфоліо як засіб формування рефлексивних здібностей майбутніх учителів біології. К.: Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології», 2011. № 3 С. 45–55.
7. Грицай Н. Метод проектів у методичній підготовці майбутніх учителів. К.: Наукові записки: збірник наукових праць. Серія: Педагогічні науки, 2012. Вип. 109. С. 182–191.
8. Грицай Н. Б. Використання технології контекстного навчання у методичній підготовці майбутніх учителів. Суми:

Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2012. № 5 (23). С. 344–350.

9. Гузь Л. А. Соціальні інформаційні технології освіти – дистанційна освіта. Д.:Вісник Донецького університету економіки та права, 2013. № 1. С. 177–182.

10. Гуменний О. Д. Розвиток інформаційної культури керівників ПТНЗ засобами Public relations. Л.:Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Пед. Науки, 2012. № 22. № 3. С. 144–151.

11. Гуменний О. Д. Розвиток інформаційної культури керівників професійнотехнічних навчальних закладів у міжкурсовий період : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04; К.: НАПН України, Ін-т проф.-техн. освіти, 2014. 20 с.

12. Житнік Н. В. Практико-орієнтована підготовка фахівців в умовах регіонального вищого навчального закладу. К.: Професійна освіта: проблеми і перспективи, 2015. Вип. 9. С. 29-35.

13. Іванов В. О., Криворучко Д. В., Купенко О. В. Практико-орієнтовані технології в інженерній освіті. Навчальний посібник. Харків: НТМП, 2015. 140 с.

14. Іванченко К. Тенденції розвитку дистанційної освіти в Україні. Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія. Вінниця, 2017. С. 85- 88.

15. Ісаєнка В. Навчально-методичний посібник для викладачів щодо організації дистанційної форми навчання з перепідготовки та підвищення кваліфікації. К., 2014. 100 с.

16. Зязюн І. А. Інтелектуально творчий розвиток особистості в умовах неперервної освіти. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи : монографія. К. : Віпол, 2000. 636 с

17. Ковальова С.М. Застосування технології кейс-методу у професійній підготовці майбутніх учителів : для студентів та викладачів вищої школи : методичні рекомендації. Житомир: 2012. 60 с.

18. Майковська В. І. Вплив інноваційних процесів на трансформацію вищої освіти як суспільного інституту. С.: Наук. журнал Сумськ. держ. пед. ун-ту ім. А. С. Макаренка, 2014. № 1. С. 227-236.

19. Майковська В. І. Практико-орієнтоване навчання як засіб професіоналізації підготовки майбутніх фахівців в Україні. Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Х.: 2016. 50 с.

20. . Пальшкова І. О. Формування професійно-педагогічної культури майбутнього вчителя початкової школи: практико-орієнтований підхід : автореф. дис. д-ра пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти». Одеса: 2009. 44 с.

21. Петренко Л. М. Проблема підготовки педагогів до впровадження дистанційного професійного навчання в науковій літературі. К. : ІНТОН НАПН України, 2016. 53 с. ERL: <http://ivet-ua.science>.

22. Петренко Л. М. Інформаційно-аналітична компетентність керівника професійно-технічного навчального закладу: алгоритмі ефективної діяльності : навчальний посібник. Дніпропетровськ : ІМА-прес, 2013. 252 с

23. Петухова Л. Є., Співаковський О. В. Актуальні питання формування інформатичних компетентностей майбутніх учителів початкових класів. Комп'ютер у школі та сім'ї. 2011. №1. с. 7-11

24. Пермінова Л. Електронний підручник як засіб дидактичної підготовки студента в умовах освітнього середовища університету. Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи. 2018. С. 42–52

25. Пермінова Л. А. Інформаційно-комунікаційні технології у процесі формування конкурентоздатності майбутнього вчителя

початкової школи. Інформаційні технології в освіті. 2016. Вип. 1. С. 99-113.

26. Пойда С. А. Організаційно-педагогічні умови підвищення кваліфікації учителів інформатики за дистанційною формою навчання: дис. канд. пед. наук: 13.00.04. Х.: Національна академія державної прикордонної служби України, 2015. 228 с.

27. Прибилова В. Проблеми та переваги дистанційного навчання у вищих навчальних закладах України. URL : <https://periodicals.karazin.ua/issuededu/article/view/8791>.

28. Рибалка В. В. Особистість як суб'єкт творчої трудової діяльності та професійного становлення К.-Ч.: Професійна освіта: педагогіка і психологія: Польськоукраїнський щорічник, 2000. С. 267–276.

29. Рибніков С. Р. Готовність майбутніх екологів до професійно-орієнтованої управлінської діяльності як психолого-педагогічний феномен [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/soc_gum/vide/2010_2/ve2_statti/ve2_rybnikov.pdf

30. Різник В. В. Формування готовності майбутніх фахівців економічних спеціальностей до професійної діяльності у процесі вивчення спеціальних дисциплін: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2010. 20 с.

31. Розвиток інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників ПТНЗ: теорія і практика. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/7932>

32. Свистун В. І. Диверсифікація управління професійно-технічною освітою як науково-педагогічна проблема. К.: ІПТО НАПН України, 2014. 220 с.

33. Свистун В. І. Управління розвитком професійно-технічного навчального закладу в умовах ринкової економіки. К.: Професійно-технічна освіта. 2014. № 1. С. 16–18.
34. Свистун В. І. Веб-сайт як засіб маркетингового управління конкурентоспроможністю професійно-технічного навчального закладу. К.: ІПТО НАПН України, 2015. 220 с.
35. Свистун В. І. Децентралізація управління освітою: переваги і недоліки. Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2012. 244 с.
36. Семенець Л. М. Змістовий аналіз професійної готовності майбутніх учителів математики. К.: Освіта України, 2009. С. 96–100.
37. Спірін О. М. Система інформаційно-технологічних компетентностей учителя інформатики. Умань, Інформаційно-комунікаційні технології навчання: міжнар. наук.-практ. Конф, 2008. С. 160–162.
38. Сушенцева Л. Л. Теоретико-методичні засади формування професійної мобільності майбутніх кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах: дис. докт. педагогічних наук : 13.00.04. Київ: 2012. 559 с.
39. Ягупов В. В. Теоретичний аналіз проблеми формування готовності фахівців до професійної діяльності: підходи та аспекти. Ч.: Науковий вісник Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича, 2007. Вип. 327. С. 180–190.
40. Ягупов В. В. Педагогічне проектування як провідний вид професійно-педагогічної діяльності педагогічних працівників системи професійно-технічної освіти. К.: Модернізація професійної освіти і навчання: Зб. наук. пр., 2015. Вип. 9. С. 66–81.
41. Ягупов В. В. Педагог і учень як суб'єкти процесу навчання у філософській і педагогічній концепції Івана Зязюна. К.: Педагогічна

майстерність академіка Івана Зязюна : зб. наук. пр., 2013. С. 334–339.

ERL: <http://lib.iitta.gov.ua/10446/>

ДОДАТКИ

Додаток А.

Анкета «Виявлення сучасного стану організації практико-орієнтованих занять в режимі дистанційного навчання»

Для того щоб ми могли визначити рівень організації практико-орієнтованих занять в режимі дистанційного навчання, дайте відповіді на такі запитання.

На якому курсі ви навчаєтесь?

- А) 1;
- Б) 2;
- В) 3;
- Г) 4.

1. Чи розумієте ви зміст дефініції «дистанційне навчання»?

- А) Так;
- Б) Ні;
- В) інше.

2. Як часто для Вашої групи проводять практико-орієнтовні заняття з психолого-педагогічних дисциплін в дистанційному режимі:

- А) щодня;
- Б) 1– 2 рази на тиждень;
- В) 1– 2 рази на місяць;
- Г) не проводять.

3. Коли Ви використовуєте засоби ІКТ для вивчення фахових дисциплін:

- А) під час підготовки до занять;
- Б) на заняттях;
- В) для самоопрацювання матеріалу;
- Г) інше (вказати)

4. Які моделі практико-орієнтованих занять в дистанційному режимі проводять викладачі для розвитку фахових компетенцій:

А) Розподілена класна кімната;

Б) Незалежне (кореспондентське) вивчення;

В) Навчання/вивчення з використанням комп'ютерних засобів комунікації;

5. Чи вважаєте Ви що проведення практико-орієнтованих занять в дистанційному режимі істотно полегшує підготовку майбутнього фахівця?

А) Так;

Б) Ні.

6. Чи створені в ЗВО умови для проведення практико-орієнтованих занять в дистанційному режимі?

А) Так;

Б) Частково;

В) Ні.

7. Чи створений в ЗВО практико-орієнтований освітній простір для майбутніх фахівців?

А) Так;

Б) Частково;

В) Ні.

8. Які умови можна виділити для вдалого проведення практико-орієнтованих занять в дистанційному режимі навчання? _____

9. Які форми роботи з здобувачами Ви бажали би бачити для ефективного навчання майбутніх фахівців: _____

10. Які методи роботи з здобувачами Ви порекомендували б для ефективного проведення практико-орієнтованих занять в дистанційному режимі: _____

11. На вашу думку, навчання в форматі дистанційного навчання майбутніх фахівців є:

- a) позитивним;
- b) негативним;
- c) інше _____.

Додаток Б

**КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧА
ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

Я, _____, учасник(ця) освітнього процесу Херсонського державного університету, **УСВІДОМЛЮЮ**, що академічна доброчесність – це фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй освітній і науковій діяльності **ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ**:

– дотримуватися:

- вимог законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету, зокрема Статуту Університету;
- принципів та правил академічної доброчесності;
- нульової толерантності до академічного плагіату;
- моральних норм та правил етичної поведінки;
- толерантного ставлення до інших;
- дотримуватися високого рівня культури спілкування;

– надавати згоду на:

- безпосередню перевірку курсових, кваліфікаційних робіт тощо на ознаки наявності академічного плагіату за допомогою спеціалізованих програмних продуктів;
- оброблення, збереження й розміщення кваліфікаційних робіт у відкритому доступі в інституційному репозитарії;
- використання робіт для перевірки на ознаки наявності академічного плагіату в інших роботах виключно з метою виявлення можливих ознак академічного плагіату;

- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного й підсумкового контролю результатів навчання;
- надавати достовірну інформацію щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використаних методик досліджень та джерел інформації;
- не використовувати результати досліджень інших авторів без використання покликань на їхню роботу;
- своєю діяльністю сприяти збереженню та примноженню традицій університету, формуванню його позитивного іміджу;
- не чинити правопорушень і не сприяти їхньому скоєнню іншими особами;
- підтримувати атмосферу довіри, взаємної відповідальності та співпраці в освітньому середовищі;
- поважати честь, гідність та особисту недоторканність особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову належність, релігійні й політичні переконання;
- не дискримінувати людей на підставі академічного статусу, а також за національною, расовою, статевою чи іншою належністю;
- відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно та сумлінно виконувати необхідні навчальні та науково-дослідницькі завдання;
- запобігати виникненню у своїй діяльності конфлікту інтересів, зокрема не використовувати службових і родинних зв'язків з метою отримання нечесної переваги в навчальній, науковій і трудовій діяльності;
- не брати участі в будь-якій діяльності, пов'язаній із обманом, нечесністю, списуванням, фабрикацією;
- не підроблювати документи;
- не поширювати неправдиву та компрометуючу інформацію про інших здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників;

- не отримувати і не пропонувати винагород за несправедливе отримання будь-яких переваг або здійснення впливу на зміну отриманої академічної оцінки;
- не залякувати й не проявляти агресії та насильства проти інших, сексуальні домагання;
- не завдавати шкоди матеріальним цінностям, матеріально-технічній базі університету та особистій власності інших студентів та/або працівників;
- не використовувати без дозволу ректорату (деканату) символіки університету в заходах, не пов'язаних з діяльністю університету;
- не здійснювати і не заохочувати будь-яких спроб, спрямованих на те, щоб за допомогою нечесних і негідних методів досягати власних корисних цілей;
- не завдавати загрози власному здоров'ю або безпеці іншим студентам та/або працівникам.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до чинного законодавства у разі недотримання Кодексу академічної доброчесності буду нести академічну та/або інші види відповідальності й до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення принципів академічної доброчесності.

28.10.2023

(дата)

(підпис)

(ім'я, прізвище)